

บทความวิจัย

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

Development of an Instructional Model Based on Multicultural Education for Elementary Level Students in the Context of Thai Society

ปริญดา พิมานแมน¹

ดนุลดา จามจุรี²

วัยวุฒม์ อยู่ในิส³

Sascha Helbardt⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย และ 2) ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพิมานวิทย์นราธิวาส สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวนทั้งหมด 254 คน ดำเนินการในลักษณะการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แบ่งเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ระยะที่ 2 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา มีกระบวนการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 สำรวจวัฒนธรรมของตนเองและผู้อื่น ขั้นที่ 2 ปรับทัศนคติจาก

1 นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

E-mail: ppimarnm@gmail.com

2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ E-mail: jdanulada@gmail.com

3 อาจารย์ ดร. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ E-mail :wai959@gmail.com

4 Lecturer, Dr. The Department of Mainland Southeast Asian Studies University of Passau.

E-mail: shelbardt@yahoo.com

องค์ความรู้ด้านวัฒนธรรม ขั้นที่ 3 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางวัฒนธรรม ขั้นที่ 4 ทบทวนเพื่อสะท้อนคิด
 2) ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียน
 ระดับประถมศึกษา พบว่าภายหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา แต่ละกลุ่ม
 สาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม ค่าความแปรปรวนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียน ประกอบ
 ด้วย 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง และความเป็นผู้เคารพความต่าง
 อย่างเสมอกัน มีแนวโน้มสูงขึ้นกว่าก่อนการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา อย่าง
 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ, การจัดการเรียนรู้, พหุวัฒนธรรมศึกษา, นักเรียนระดับประถมศึกษา

Abstract

The Purpose of this research were: 1) to develop an instructional model based on multicultural education for elementary level students in the context of Thai society; 2) To study the effectiveness of the instructional model based on multicultural education for elementary level students in the context of Thai society. The sample consisted of a total of two hundred and fifty -four grade four students at Pimarnwitnarathiwat School, under the jurisdiction of the Office of the Private Education Commission. The research and development methodology is divided into two phases. Phase one: the development of an instructional model based on multicultural education for elementary school students; Phase two: validation of the multicultural instructional model based on multicultural education for elementary school students. The results of the research found the following: 1) the instructional model based on multicultural education for elementary school students has a multicultural learning process, consisting the following of Step One: to explore their own and other cultures; Step Two: to explicit attitudes from cultural knowledge; Step Three: to exchange cultural experiences; Step Four: to examine culture of conflicts. 2) The results of evaluation on effectiveness of the instructional model based on multicultural education for elementary school students had found that after using the instructional model based on multicultural education in each all 8 learning standards, the level of variance of the desirable characteristics of multiculturalism among the students' possessed three indicators consists of: to know cultural plurality, to understand cultural diversity and to respect cultural equality, had an upward trend than before using the instructional model based on multicultural education with a statistically significant level of .05.

Keywords: instructional development, instructional model, multicultural education, elementary level

บทนำ

ปัจจุบันสถานการณ์โลกและสถานการณ์ภายในประเทศเปลี่ยนไป โลกาภิวัตน์นำมาซึ่งการเคลื่อนย้ายผู้คน และข้อมูลข่าวสารต่างๆ เชื่อมโยงกันอย่างรวดเร็ว การอพยพเข้ามาของกลุ่มคนตะวันออกและตะวันตก รวมทั้งประเทศเพื่อนบ้านเพื่อเข้ามาทำงานมากขึ้น ทำให้กระบวนการรวมผู้คนไว้และการผลักดันคนออกจากกลุ่มมีความสัมพันธ์กันหลายมิติ อาจเป็นเพราะความเคยชินของการจัดประเภทกลุ่มคนแบบสามัญทัศน์ (Stereotype) ในสังคม โดยพยายามรวมเอาผู้ที่มีอัตลักษณ์เหมือนตนเองไว้ และกีดกันผู้ที่มีอัตลักษณ์แตกต่างจากตนเองหรือคนส่วนใหญ่ให้จัดเป็นประเภทกลุ่มคนชายขอบสังคม จึงเกิดสภาวะความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจ และความรู้สึกไม่เท่าเทียมกันในสังคม รวมถึงกระแสสิทธิมนุษยชนทำให้ชาติพันธุ์ต่างๆ ในอดีตไม่ว่าจะเป็นกลุ่มชาวมลายูมุสลิม กลุ่มไทยเชื้อสายมอญ และกลุ่มเชื้อชาติอื่นๆ กระตุ้นให้เกิดการต่อสู้เพื่อเรียกร้องให้สังคมและรัฐเคารพอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม และการแสดงออกทางวัฒนธรรมของคนกลุ่มน้อยมากยิ่งขึ้น (จิตติมา อภัทธานนท์, 2556) แนวโน้มการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเริ่มให้ความสนใจในทักษะแห่งอนาคตใหม่ การจัดการเรียนรู้ที่ดีควรเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาอย่างรอบด้าน ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง ในการปฏิรูปการเรียนรู้เป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ความสำคัญในเรื่องการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนเพื่อเป็นฐานให้กับชีวิตในการปรับตัวและเรียนรู้ในสิ่งอื่นๆ ปลายทางของการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญคือ การที่นักเรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

พหุวัฒนธรรมศึกษาในประเทศไทยแม้ว่ามีการยอมรับมากขึ้นแต่การจัดการเรียนการสอนในระบบโรงเรียน การกำหนดองค์ประกอบสาระการเรียนรู้พื้นฐาน หนังสือตำราเรียน ยังถูกผูกมัดจากกรอบสถานการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม เข้ามามีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาเป็นหลัก การปลูกฝังค่านิยมที่มีมาแต่อดีตในวิชาประวัติศาสตร์ที่เน้นย้ำเรื่องความยิ่งใหญ่ของเชื้อชาติ การมองความหลากหลายทางวัฒนธรรมอาจทำให้ความเป็นชาตินิยมของประเทศเสื่อมลง ซึ่งยังมีกระบวนการทัศนียภาพในสังคม (ลักษณะ ปันวิชัย, 2533) แม้ประเทศไทยได้เข้าสู่ประชาคมอาเซียนแล้วก็ตาม แต่การเตรียมความพร้อมให้เยาวชนเข้าใจในความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมยังไม่ชัดเจน ซึ่งความเป็นพหุวัฒนธรรมไม่ได้มีความหมายที่จะรวมวัฒนธรรมเป็นอันหนึ่งอันเดียว (Assimilation) โดยการกลืนความหลากหลายที่มีอยู่ในสังคม แต่คำว่าพหุวัฒนธรรมคือการยอมรับความหลากหลาย การสร้างความเท่าเทียมกันและมีความเข้าใจในอัตลักษณ์ซึ่งนำไปสู่ความอดทนอดกลั้นต่อความแตกต่างที่เกิดขึ้นจากการอยู่ร่วมกัน จนถึงขั้นการเกิดความชื่นชมในความแตกต่างทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ในสังคมนั้นเอง (Gollnick and Chinn, 2009) ในขณะที่การจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนยังไม่สะท้อนถึงการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศนียภาพของกลุ่มคนแบบสามัญทัศน์ (Stereotype) ที่ยังปฏิบัติตนต่อผู้อื่นในทางลบ การมีอคติ ทำให้กลุ่มคนที่แตกต่างจากกลุ่มคนส่วนใหญ่เกิดความรู้สึกอับอายทางวัฒนธรรม (Culture Sensitivity) ที่แสดงว่ากลุ่มวัฒนธรรมของตนเองตกอยู่ในสถานะต่ำต้อยด้อยค่ากว่า ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งในระดับห้องเรียน การถูกกลั่นแกล้ง ใช้ความรุนแรงทั้งกายวาจาและใจ ทำให้เกิดปัญหาการไม่อยากมาโรงเรียน

ขาดเรียนกลางคัน ซึ่งเกี่ยวพันไปถึงระดับการบริหารจัดการในโรงเรียน อาจรวมถึงการแบ่งฝักแบ่งฝ่ายโต้แย้งของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและชุมชนตามมา ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมแบบองค์รวม (Holistic Approach) โดยพิจารณาความขัดแย้งทางวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกถึงความไม่เท่าเทียมกัน และส่งผลต่อพฤติกรรมและการแสดงออกของนักเรียน ได้แก่ 1) เชื้อชาติและชาติพันธุ์ 2) สัญชาติและภูมิประเทศ 3) ศาสนา 4) ชนชั้นทางสังคม 5) ความต้องการจำเป็นพิเศษ 6) ภาษา 7) อายุ และ 8) เพศ (Banks, 2002; Bennett, 1995; Gollnick and Chinn, 2009) โดยผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการศึกษาพฤติกรรม การอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานความแตกต่างของนักเรียนในห้องเรียน ด้วยการกำหนดกรอบคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ 2) ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง และ 3) ความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอภาค รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทยสำหรับการวิจัยครั้งนี้ โดยคาดหวังว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาที่พัฒนาขึ้นนี้ จะเป็นแนวทางให้กับโรงเรียนนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญในอันที่จะส่งเสริมให้นักเรียนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติสุข

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาในบริบทสังคมไทย

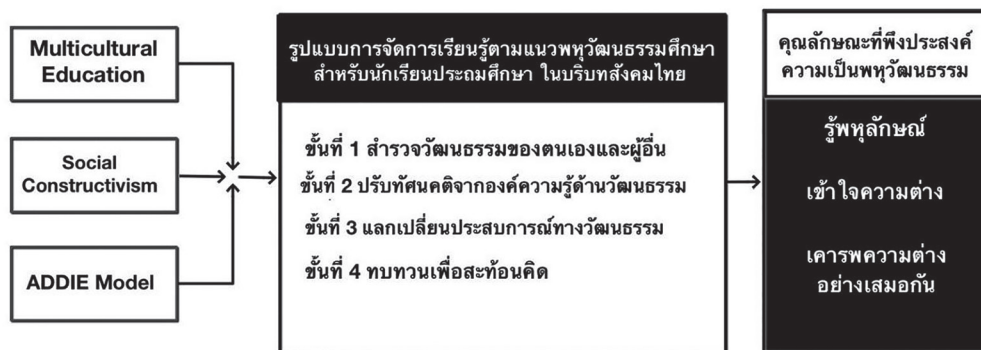
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาในบริบทสังคมไทย

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ จะช่วยให้นักเรียนมีคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างสันติ และเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์และหน่วยงานทางการศึกษา ในการกำหนดรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จากการศึกษาบริบทแนวคิดทฤษฎีพหุวัฒนธรรมศึกษา (Multicultural Education) และทฤษฎีการเรียนรู้แบบสรคณนิยม (Social Constructivism) มาใช้ออกแบบการจัดการเรียนรู้ (Instructional Design) โดยรูปแบบเอ็ดดี้ (ADDIE Model) ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา (Analysis) 2) การออกแบบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา (Design) 3) การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา (Development) 4) การปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา (Implementation) และ 5) การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา (Evaluation) มาพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษาในบริบทสังคมไทย ดังแสดงภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับประถมศึกษา ปีที่ 1 - 6 โรงเรียนพินานวิทยนราธิวาส สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวนทั้งสิ้น 1,665 คน

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพินานวิทยนราธิวาส สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2558 จำนวนนักเรียน 254 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling Technique) ที่ผู้วิจัยสามารถประสานงาน ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และรวบรวมผลการวิจัย ทั้งผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระฯ ครูผู้ปฏิบัติการสอน และนักเรียน ซึ่งเกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

2. เนื้อหา

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถม

ศึกษา ในบริบทสังคมไทยเป็นการบูรณาการสาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมศึกษาในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ระยะเวลาดำเนิน

กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาฯ ดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แบ่งการดำเนินการวิจัย 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย โดยอาศัยหลักการออกแบบและพัฒนาระบบ

การเรียนการสอน (Instructional Design Approach) ของเอ็ดดี้ (ADDIE Model) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา (A: Analysis) เป็นการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพหุวัฒนธรรมศึกษา กำหนดเป้าหมายการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา วิเคราะห์โครงสร้างเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมในสังคม มิติการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรม เพื่อกำหนดประเด็นการสัมภาษณ์การจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา นำไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับพหุวัฒนธรรมศึกษา จำนวน 10 คน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured In-depth Interview) นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตีความสร้างข้อสรุปอุปนัย (Inductive) เพื่อนำไปใช้ในขั้นตอนต่อไป

ขั้นที่ 2 การออกแบบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา (D: Design) เป็นการจัดทำร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย ซึ่งประกอบด้วย หลักการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรม วัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรม กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรม และการวัดประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม นำร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา มาหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และหาความสอดคล้อง จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนว

พหุวัฒนธรรมศึกษา พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา มีค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.40$) และสอดคล้องกันทุกประเด็น โดยค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of item-objective Congruency) ที่ได้อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 ทุกข้อผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

ขั้นที่ 3 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา (D: Development) เป็นการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้ปฏิบัติการสอน จำนวน 20 คน เพื่อทำความเข้าใจรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา และจัดทำตารางเชื่อมความสัมพันธ์สาระการเรียนรู้แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กับสาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา เพื่อดำเนินการร่วมกันจัดทำแผนจัดการเรียนรู้บูรณาการพหุวัฒนธรรมศึกษาทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งจัดทำคู่มือการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา นำมาตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ผลการวิเคราะห์ได้ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมในแต่ละข้อ อยู่ระหว่าง 3.60 - 5.00 จากนั้นนำไปศึกษานำร่อง (Pilot study) กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คน โรงเรียนพิมานวิทย์ ถนนข้าวสาร จังหวัดกรุงเทพฯ โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เลือกใช้คือกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา 1 หน่วย ระยะเวลา 2 ชั่วโมง ซึ่งมีบริบทสังคมคล้ายคลึงกันในด้านความหลากหลายวัฒนธรรม

ขั้นที่ 4 การปฏิบัติการใช้รูปแบบการ

จัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา (I: Implementation) เป็นการดำเนินการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา ซึ่งผู้วิจัยจัดประชุมผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระ และครูโรงเรียนพิมานวิทย์นราธิวาส เพื่อทำความเข้าใจหลักการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรม วัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรม และเตรียมครูผู้ปฏิบัติการสอน จำนวน 16 คน จัดการเรียนรู้ตามแผนจัดการเรียนรู้บูรณาการพหุวัฒนธรรมศึกษา สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทั้ง 8 กลุ่มสาระ ได้แก่ 1) กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา 2) กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี 3) กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ 4) กลุ่มสาระคณิตศาสตร์ 5) กลุ่มสาระภาษาไทย 6) กลุ่มสาระภาษาอังกฤษ 7) กลุ่มสาระศิลปะและนาฏศิลป์ และ 8) กลุ่มสาระสังคม ศาสนาและวัฒนธรรม โดยทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 6 ห้องเรียน รวมจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 254 คน ดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ตั้งแต่วันที่ 18 พฤษภาคม ถึงวันที่ 20 กันยายน 2558 ระยะเวลา 18 สัปดาห์ ก่อนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยและครูผู้ปฏิบัติการสอนทำการปฐมมนิเทศนักเรียน และประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนก่อนเรียน (Pre - test)

ครูผู้ปฏิบัติการสอนดำเนินการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา และประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นรายบุคคล ทุกครั้งเมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม ที่กำหนดไว้ในคู่มือการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา

ขั้นที่ 5 การประเมินผลการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมฯ (E: Evaluation) เป็นการวิเคราะห์ระดับค่าคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อเปรียบเทียบระดับค่าคะแนนก่อนการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาฯ และเมื่อสิ้นสุดการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา ในแต่ละสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม เพื่อดูการเปลี่ยนแปลงระดับค่าคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียน โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระหว่างดำเนินการ ผู้วิจัยจัดประชุมครูผู้ปฏิบัติการสอนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาฯ ทุกๆ 4 สัปดาห์ โดยนำผลการนิเทศการสอน บันทึกหลังสอนมาใช้ปรับปรุงแผนจัดการเรียนรู้บูรณาการพหุวัฒนธรรมศึกษาในครั้งต่อไป

ระยะที่ 2 การประเมินประสิทธิผลรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย ด้วยการประมวลผลข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากการประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 254 คน โดยใช้สถิติการหาค่าความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (One - Way Repeated Measure ANOVA) จากการประเมินตามการจัดลำดับความสัมพันธ์แบบอนุกรมเวลา (Time Series) รวมทั้งสิ้น 9 ครั้ง เพื่อหาค่าความแปรปรวนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางบวกหลังจากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา

ที่พัฒนาขึ้น และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสังเกต สัมภาษณ์ บันทึกหลังสอน และบันทึกการประชุมเพื่อพัฒนา นำไปปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาให้เหมาะสมและมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ (Know Cultural Plurality) 2) ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง (Understand Cultural Diversity) และ 3) ความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอกัน (Respect Cultural Equality) ซึ่งมีลักษณะการประเมินแบบมาตรวัดรูปรีด (Rubric scale) 4 ระดับ โดยค่าคะแนน 3 หมายถึง คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับดีเยี่ยม ค่าคะแนน 2 หมายถึง คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับดี ค่าคะแนน 1 หมายถึง คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับผ่าน และค่าคะแนน 0 หมายถึง คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับไม่ผ่าน และนำเครื่องมือที่พัฒนาขึ้นไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน มีความคิดเห็นต่อเครื่องมือประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษาสอดคล้องกันในทุกประเด็น โดยค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of item - Objective Congruency) ที่ได้อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 ทุกข้อผ่านเกณฑ์ที่กำหนด จากนั้นผู้วิจัยนำแบบประเมินไปทดสอบจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมที่พัฒนาขึ้น เลือกแผนจัดการ

เรียนรู้ 1 หน่วย เรื่อง “รู้จักฉันและรู้จักเธอ” โดยเลือกกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา มาทดลองใช้กับเด็กนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คน โรงเรียนพิมานวิทย์ กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผลการประเมินความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบาค (Cronbach's α - Coefficient) พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ .96

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการตีความสร้างข้อสรุปอุปนัย (Inductive)

ข้อมูลเชิงปริมาณ การประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียน ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ด้วยสถิติการหาค่าความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (One - Way Repeated Measure ANOVA)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา ที่ได้พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย

1.1. หลักการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรม อยู่บนฐานความเชื่อปรัชญาแบบสรคณิยม (Social Constructivism) โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Center) เน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participating

Learning) และการเรียนรู้แบบแก้ปัญหา (Problem Based Learning) ประกอบด้วย 5 ประเด็นหลัก ดังนี้

- 1) การสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่มีความเสมอภาคเท่าเทียมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม
- 2) การบูรณาการสาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมศึกษาในห้องเรียน
- 3) การจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความเป็นอัตลักษณ์วัฒนธรรมของตนเองและแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมผู้อื่น
- 4) การส่งเสริมทักษะการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมพหุวัฒนธรรมในห้องเรียน
- 5) การท้าทายการพัฒนาการคิดแก้ปัญหาความขัดแย้งทางสังคมที่เกิดขึ้นอย่างสันติวิธี

1.2. วัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรม

- 1) เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะความเป็นผู้รู้วัฒนธรรมที่หลากหลาย
- 2) เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะความเป็นผู้เข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรม
- 3) เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะความเป็นผู้เคารพความแตกต่างอย่างให้เกียรติ และเสมอภาคเท่าเทียมกัน

1.3. สาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรม

1) สาระองค์ความรู้ด้านรูปลักษณ์ (Appearance) เป็นการเรียนรู้ความหลากหลายทางรูปลักษณ์ที่ถ่ายทอดจากพันธุกรรม และความเปี่ยมด้านพัฒนาการจากเกณฑ์ปกติ แบ่งสาระย่อยได้แก่ เชื้อชาติ การถ่ายทอดทางพันธุกรรม และความเปี่ยมด้านพัฒนาการจากเกณฑ์ปกติ

2) สาระองค์ความรู้ด้านเพศ (Gender) เป็นการเรียนรู้เพศที่หลากหลาย ค่านิยมที่จำกัดศักยภาพของความแตกต่างทางเพศ และการปฏิบัติตนต่อเพศที่แตกต่างจากตนเอง แบ่งสาระย่อยได้แก่ วิถีทางเพศ ความสามารถทางเพศ และการใช้ความรุนแรงทางเพศ

3) สาระองค์ความรู้ด้านความเชื่อ (Beliefs) เป็นการเรียนรู้ความหลากหลายของผู้คนที่มีความเชื่อวิถีปฏิบัติ ขนบธรรมเนียมประเพณี พิธีกรรมที่แตกต่างกัน แบ่งสาระย่อยได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณี การแต่งกาย และอาหาร

4) สาระองค์ความรู้ด้านเศรษฐกิจฐานะ (Socioeconomic Status) เป็นการเรียนรู้สถานะทางสังคมที่วัดจากการประกอบอาชีพ การใช้จ่ายเงิน และชนชั้นที่ถูกแบ่งในสังคม แบ่งสาระย่อยได้แก่ การประกอบอาชีพ การบริโภคนิยม และวรรณะทางสังคม

5) สาระองค์ความรู้ด้านภาษา (Language) เป็นการเรียนรู้ความหลากหลายทางภาษาที่เกิดจากการสื่อสาร แบ่งสาระย่อยได้แก่ รูปแบบภาษา สำเนียงภาษา และการตีความ

1.4. กระบวนการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรม

ขั้นที่ 1 สำรวจวัฒนธรรมตนเองและผู้อื่น (To Explore their Own and Other Cultures) เป็นขั้นเตรียมความพร้อม และการตั้งประสบการณ์ความรู้เดิมของนักเรียน โดยครูผู้ปฏิบัติการสอนกระตุ้นให้เกิดความตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในอัตลักษณ์ของตนเองและวัฒนธรรมของผู้อื่นที่แตกต่าง ด้วยการตั้งคำถามเพื่อให้นักเรียนแสวงหาความรู้ที่หลากหลาย เช่น การค้นคว้าจากเอกสาร สอบถาม สังเกต และสามารถนำมาจัดบันทึก ซึ่งแจ้งอัตลักษณ์

วัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมผู้อื่น ที่ได้จากการกระบวนการค้นหาข้อมูลของนักเรียนรายบุคคล เพื่อผู้เรียนสามารถนำเสนอข้อมูลที่แสดงถึงความหลากหลายและแตกต่างทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ในสังคมได้

ขั้นที่ 2 ปรับทัศนคติจากองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรม (To Explicit Attitudes from Cultural Knowledge) เป็นขั้นที่นักเรียนใช้กระบวนการคิด และหาความเชื่อมโยงมิติสัมพันธ์ของความหลากหลายและความแตกต่างของวัฒนธรรมในสังคม โดยครูผู้ปฏิบัติการสอนชี้แจงเนื้อหาการเรียนรู้ที่ได้จากการบูรณาการสาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา การคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน กระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ในกลุ่ม นำเสนอองค์ความรู้ที่ได้จากข้อคำถามที่กำหนด ที่ได้จากการตัดสินใจของสมาชิกในกลุ่ม เพื่อให้ นักเรียนสามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติทางลบที่มีต่อวัฒนธรรมอื่นๆ ที่มีอยู่ในสังคม

ขั้นที่ 3 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางวัฒนธรรม (To Exchange Cultural Experience) เป็นขั้นสร้างเสริมประสบการณ์ในการฝึกทักษะการปฏิบัติตนอยู่ร่วมกับผู้อื่นของนักเรียน คำนึงถึงความเสมอภาค และความเท่าเทียมกันในสังคม โดยครูผู้ปฏิบัติการสอนหรือ นักเรียนหาประเด็นความขัดแย้งทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในสังคม ระดมสมองในการแก้ปัญหา การสร้างบทบาทสมมติ การจำลองสถานการณ์ในการปฏิบัติตัว เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจถึงปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคม นำเสนอวิธีการแก้ไขอย่างประนีประนอม และพยายามหาวิธีการแก้ปัญหาอย่างสันติ

ขั้นที่ 4 ทบทวนเพื่อสะท้อนคิด (To Examine Cultural of Conflicts) เป็นขั้นถอดบทเรียนของนักเรียน โดยครูผู้ปฏิบัติการสอน สอบถามถึงองค์ความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ข้างต้น การนำไปประยุกต์ใช้อย่างไรในห้องเรียน ชุมชน หรือสังคม ทบทวนถึงประเด็นปัญหาทางวัฒนธรรมที่ยังไม่ได้คำตอบที่พึงพอใจ ซึ่งข้อมูลอาจได้จากการย้อนกลับของผู้ปกครองหรือผู้คนคนในชุมชน ที่มีต่อวัฒนธรรมของตนเอง เพื่อให้ นักเรียนสร้างความเข้าใจที่ดีต่อการเรียนรู้พหุวัฒนธรรม

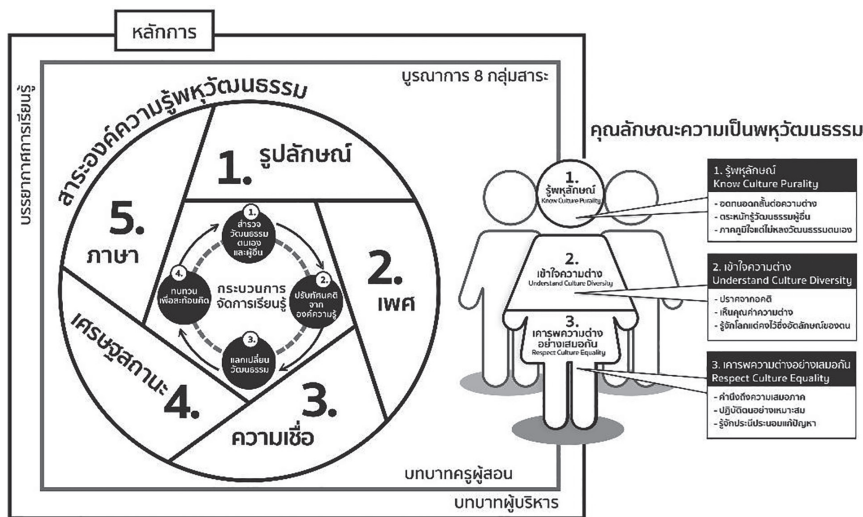
1.5. การวัดและประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม

1) คุณลักษณะความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ (Know Cultural Plurality) เป็นพฤติกรรม การแสดงออกถึงความอดทนอดกลั้นต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรม การตระหนักรู้วัฒนธรรมของตนเอง และวัฒนธรรมของผู้อื่น และความภาคภูมิใจ วัฒนธรรมของตนเองแต่ไม่หลงวัฒนธรรมตนเอง

2) คุณลักษณะความเป็นผู้เข้าใจความต่าง (Understand Cultural Diversity) เป็นพฤติกรรม การแสดงออกถึง การปราศจากอคติต่อความแตกต่างจากวัฒนธรรมของตนเอง การเห็นคุณค่าความหลากหลายทางวัฒนธรรม และการรู้จักโลกคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของตนเอง

3) คุณลักษณะความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอภาค (Respect Culture Equality) เป็นพฤติกรรม การแสดงออกถึง การคำนึงถึงความเสมอภาคเท่าเทียมกัน การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม และการรู้จักประนีประนอมแก้ปัญหาอย่างสันติ

ทั้งนี้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย สามารถสรุปเป็นภาพที่ 2 ดังนี้

ภาพที่ 2 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาในบริบทสังคมไทย

ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ในภาพรวมอยู่ระดับความเหมาะสมมาก และมีค่าความสอดคล้องกันทุกประเด็นโดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: The Index of item Objective Congruence) อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 ซึ่งผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. ผลการตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาในบริบทสังคมไทย การดำเนินการใช้ แบบแผนการทดลองเป็นแบบศึกษากลุ่มเดียววัดหลายครั้ง ณ โรงเรียนพินิจวิทยุ นราธิวาส จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 254 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ตั้งแต่วันที่ 18 พฤษภาคม ถึงวันที่ 20 กันยายน 2558 ระยะเวลา 18 สัปดาห์ โดยครูผู้ปฏิบัติการสอนประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนก่อนการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา และภายหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มตามลำดับตารางจัดการเรียนรู้ที่กำหนด ได้แก่ ครั้งที่ 1 กลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา ครั้งที่ 2 กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี ครั้งที่ 3 กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ ครั้งที่ 4 กลุ่มสาระคณิตศาสตร์ ครั้งที่ 5 กลุ่มสาระภาษาไทย ครั้งที่ 6 กลุ่มสาระภาษาอังกฤษ ครั้งที่ 7 กลุ่มสาระศิลปะและนาฏศิลป์ และครั้งที่ 8 กลุ่มสาระสังคม ศาสนา ผลการบันทึกระดับค่าคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา พบว่า โดยภาพรวมก่อนการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา มีค่าเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ระดับไม่ผ่าน ($\bar{x} = 0.46$) แต่ภายหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา ในแต่ละครั้ง พบว่าค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นระหว่าง 0.18 - 0.39

ทั้งนี้ในระหว่างปฏิบัติการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา ผู้วิจัยมีการประชุมครูผู้ปฏิบัติการสอนทุกๆ 4 สัปดาห์ โดยนำแบบบันทึกหลังสอน ที่ได้จากการสังเกตปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการใช้รูปแบบฯ มาปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการพหุวัฒนธรรมศึกษาในครั้ง

ต่อไป เพื่อพัฒนาระดับคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนเพิ่มขึ้น ซึ่งการประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนในครั้งสุดท้ายพบว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x} = 2.46$) แสดงให้เห็นว่าอยู่ในระดับดีเยี่ยม รายละเอียดแสดงดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานค่าคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา และ เมื่อสิ้นสุดการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา ตามลำดับตารางจัดการเรียนรู้

(n=254)

ครั้งที่วัด	รู้พหุลักษณะ		เข้าใจความต่าง		เคารพความต่างอย่างเสมอภาค		รวม	
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD
ก่อนการใช้รูปแบบฯ	0.55	.52	0.47	.45	0.35	.40	0.46	.38
ครั้งที่ 1	0.75	.48	0.70	.49	0.49	.44	0.64	.42
ครั้งที่ 2	0.97	.58	0.92	.57	0.73	.51	0.87	.51
ครั้งที่ 3	1.33	.66	1.30	.67	1.05	.55	1.23	.59
ครั้งที่ 4	1.74	.70	1.60	.70	1.45	.64	1.60	.62
ครั้งที่ 5	2.08	.56	1.99	.61	1.90	.68	1.99	.58
ครั้งที่ 6	2.38	.57	2.28	.57	2.17	.63	2.28	.55
ครั้งที่ 7	2.57	.56	2.47	.55	2.35	.54	2.28	.55
ครั้งที่ 8	2.66	.39	2.42	.44	2.39	.38	2.46	.51

ผลทดสอบค่าความแปรปรวนแบบวัดซ้ำของระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนก่อนการใช้ และภายหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม ซึ่งมีการจัดลำดับความสัมพันธ์อนุกรมเวลา (Time Series) รวมประเมินผลคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนทั้งสิ้นจำนวน 9 ครั้ง ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ (One-way repeated measures ANOVA) ใช้การวิเคราะห์ทางสถิติของ Greenhouse - Geisser ผลการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนทั้ง 3 ตัวชี้วัด

พบว่า มีแนวโน้มสูงขึ้น ตัวชี้วัดที่ 1 ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ ($F = 995.613, p=0.00$) ตัวชี้วัดที่ 2 ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง ($F = 869.158, p=0.00$) ตัวชี้วัดที่ 3 ความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอภาค ($F = 993.413, p=0.00$) ทุกตัวชี้วัดมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 แสดงว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา ที่พัฒนาขึ้น ส่งผลต่อพัฒนาการคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียน โดยเฉพาะคุณลักษณะความเป็นผู้รู้พหุลักษณะมีพัฒนาการมากกว่าตัวชี้วัดอื่นๆ ซึ่งมีรายละเอียดแสดงดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนแบบวัดซ้ำของค่าคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนที่ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F	p-value
รู้พหุลักษณะ	1028.864	4.664	220.578	995.613	.000
เข้าใจความต่าง	986.860	4.817	204.885	869.158	.000
เคารพความต่างอย่างเสมอภาค	1069.636	4.259	251.175	993.413	.000

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย มีประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย จากสภาพปัญหาการเหยียดวัฒนธรรมที่ต่างกันของผู้คนในสังคม การถูกกลั่นแกล้งและการใช้ความรุนแรงทั้งกาย วาจาและใจ ซึ่งเป็นความอ่อนไหวทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้น

ในสถานศึกษา ส่งผลต่อความขัดแย้งที่เกิดขึ้นที่มีอยู่ในสังคมเป็นลำดับ การให้ความสำคัญในการปลูกฝังคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม และการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของเพียร์เจ (Piaget, 1960) ที่กล่าวถึงระดับอายุ 7 - 11 ปี เป็นวัยที่มีพัฒนาการทางความคิดที่สามารถอธิบายสิ่งที่เป็นามธรรม คติวิเคราะห์ ตีความหมายข้อมูลได้ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม สามารถวิเคราะห์สิ่งเร้าใหม่ๆ ให้เข้ากับประสบการณ์เดิมของตน โดยผ่านการซึมซับให้เข้ากับโครงสร้างความคิด ปรับทัศนคติที่ดีทางวัฒนธรรมเดิมของตนเองให้เข้ากับสังคมพหุวัฒนธรรมได้ จึงเป็นระดับช่วงชั้นที่เหมาะสมในการเริ่มจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรม ในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ความเป็นพหุวัฒนธรรมในห้องเรียน การจำลองสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเป็นสังคมโลก ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบสรรคนิยมของไวคอสกี (Vygotsky, 1978) ที่กล่าวถึงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน และสิ่งแวดล้อมในสังคมมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ อันเป็นที่มาของหลักการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

ส่วนกระบวนการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา จากผลการวิจัยนี้มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 สสำรวจวัฒนธรรมตนเองและผู้อื่น ขั้นที่ 2 ปรับทัศนคติจากองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรม ขั้นที่ 3 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางวัฒนธรรม และ ขั้นที่ 4 ทบทวนเพื่อสะท้อนคิด ซึ่งสอดคล้องกับภาพรวมทางด้านการจัดกิจกรรมตามแนวทางจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมศึกษาของ

แบงค์ (Banks. 2002) ที่อธิบายถึงแนวทางการจัดการเรียนรู้ 4 ระดับ ได้แก่ ระดับที่ 1 แนวทางสนับสนุน (The Contribution Approach) ระดับที่ 2 แนวทางเพิ่มเติม (The Additive Approach) ระดับที่ 3 แนวทางการเปลี่ยนแปลง (The Transformation Approach) และระดับที่ 4 แนวทางปฏิบัติการเชิงสังคม (The Social Action Approach) แต่อย่างไรก็ตาม รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาในบริบทสังคมไทย ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เพิ่มเติมเรื่องการถอดบทเรียน ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ขั้นสุดท้าย หรือขั้นที่ 4 ทบทวนเพื่อสะท้อนคิด เนื่องจากประเด็นความอ่อนไหวทางวัฒนธรรม เป็นเรื่องละเอียดอ่อนที่ครูผู้ปฏิบัติการสอนต้องระมัดระวังในเรื่องข้อมูลย้อนกลับทั้งของผู้เรียนเอง หรือจากผู้ปกครอง ดังนั้นเพื่อสร้างเสริมความเข้าใจทางวัฒนธรรมของผู้เรียนให้มากขึ้น ผลสะท้อนกลับที่ได้จากการเรียนรู้เหล่านี้ต้องใช้จิตวิทยาของครูผู้ปฏิบัติการสอนในการตอบคำถามครูมีบทบาทสำคัญในการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน ดังนั้นครูผู้ปฏิบัติการสอนต้องมีคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมนอกเหนือจากคุณลักษณะพื้นฐานการเป็นครูที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่สอน สามารถวิเคราะห์ธรรมชาติผู้เรียน และพื้นฐานความรู้เดิมของนักเรียน นอกจากนี้การใช้จิตวิทยาการเรียนรู้บูรณาการสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในสังคม (ทิศนา ขัมมณี, 2543) เพื่อมุ่งส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมตามที่กำหนด

2. ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

ผลการวิจัยพบว่า ระดับค่าคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนเพิ่มขึ้นหลังจากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาฯ และเพิ่มทุกครั้งหลังจากสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา ในแต่ละกลุ่มสาระตามลำดับ ซึ่งระดับขั้นการเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างช้าๆ และเกิดจากการให้ความสำคัญในการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมที่เหมาะสม ตามที่แบงค์ (Banks. 2002) กล่าวถึงระดับของความกลมกลืนในวัฒนธรรมตนเอง (Stage of Cultural Identity Typology) แบ่งได้ 6 ระดับ จากระดับกลุ่มหลังวัฒนธรรมตนเอง ไปสู่ ระดับสะท้อนความเป็นประชากรโลก ต้องได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติทางความแตกต่างทางวัฒนธรรมได้อย่างถูกต้องเหมาะสม นอกจากนี้ ระหว่างการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาฯ ที่พัฒนาขึ้น ผู้วิจัยจัดให้มีการประชุมทุกๆ 4 สัปดาห์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกระหว่างดำเนินการจัดการเรียนรู้ จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบบันทึกหลังสอน และบันทึกการประชุมเพื่อพัฒนามาใช้เป็นข้อมูลปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาฯ ซึ่งผู้วิจัยพบว่ามีปัจจัยที่เกื้อหนุนให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษามีประสิทธิผล ประกอบด้วย 3 ปัจจัย ดังนี้ 1) การบริหารจัดการภายในโรงเรียนตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา 2) การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา และ 3) การพัฒนาบุคลากรและครูให้มีบทบาทการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา ที่สอดคล้องกับนิยามของการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยทั่วไปของ จอยซ์และ เวลล์

(Joyce and Well, 1996) ได้ให้ความหมายของหลักการจัดการเรียนรู้ต้องจัดขึ้นอย่างมีระบบระเบียบแบบแผนตามปรัชญา ทฤษฎี แนวคิดหรือความเชื่อต่างๆ โดยอาศัยผู้บริหาร ครู สภาพแวดล้อม และทรัพยากรในสถานศึกษาที่ช่วยให้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะระดับนโยบาย

ผู้บริหารและนักวิชาการทางการศึกษาควรตระหนักและเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย ไปปรับใช้กับนักเรียนทุกโรงเรียน ทั้งในโรงเรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมหรือโรงเรียนที่มีเพียงอัตลักษณ์วัฒนธรรมเดียวก็ตาม

2. ข้อเสนอแนะระดับปฏิบัติ

2.1 ก่อนที่ครูผู้ปฏิบัติการสอนจะนำรูปแบบการจัดเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย ไปใช้ควรศึกษาคู่มือการจัดการเรียนรู้ อย่างละเอียด และครอบคลุมทุกระดับชั้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจ จนทำให้จัดกิจกรรมมีประสิทธิภาพ

2.2 การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ครูผู้ปฏิบัติการสอนควรมีบทบาทในการเป็นแบบอย่างที่ดี สนับสนุน ให้กำลังใจ แนะนำและจัดการกับปัญหาของนักเรียนรายบุคคล เพื่อให้ นักเรียนได้พัฒนาคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมได้อย่างสมบูรณ์

เอกสารอ้างอิง

- ฐิติมดี อาพัทธนันท์. (2556). *นักเรียนต่างด้าวในโรงเรียนรัฐไทย*. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร. ปีที่ 33 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน พ.ศ. 2556.
- ลักขณา ปันวิชัย. (2542). *อุดมการณ์รัฐของประเทศไทยในแบบเรียนชั้นประถมศึกษา พ.ศ. 2464 - 2533: ไม่มีชาติของประชาชนไทย ในแบบเรียน*. รัฐศาสตร์สาร ปีที่ 21 ฉบับที่ 3
- ทศนา แคมมณี. (2543). *14 วิธีสอน สำหรับครูมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Banks, J. A. and Banks, C A. M. (2002). *Handbook of Research on Multicultural Education*. (2th ed.). San Francisco: Jossey - Bass.
- Bennett, Christine. (1995). *Comprehensive Multicultural Education, Theory and Practice*. (3rded.). Boston Massachusetts: Allyn and Bacon.
- Gollnick, D and Chinn, P. (2009). *Multicultural Education in a Pluralistic Society*. (3rd ed.) Columbus, Ohio: Merrill.
- Joyce, B and Weil, M. (1985). *Models of Teaching*. Boston: Allyn & Bacon.
- Piaget, J. (1960). *The Child Conception of Space*. London: Routledge & Kegan Paul.
- Vygotsky, L. (1978). *International between learning and development. From: Mind and Society*. Cambridge, MA: Harvard University Press.